

1. UW EERSTE MOESTUIN AANLEGGEN IN VOLLE GROND

Een moestuin vereist wat planning en werk, maar die inspanningen bent u zo vergeten wanneer u uw tanden in uw eerste zelfgekweekte tomaat of pastinaak zet!

In deze fiche bespreken we stap voor stap hoe u een ecologische moestuin aanlegt, van nul af aan. De drempel ligt niet te hoog: we kiezen voor een kleine tuin in de open lucht. Tijd- of plaatsroevende teeltwijzen laten we achterwege: al onze aandacht gaat naar groenten die gemakkelijk te telen zijn!

De informatie die u in deze fiche leest, ligt binnen het bereik van iedereen die beschikt over een lapje grond, hoe groot het ook is, en ongeacht of het een privétuin of een collectieve tuin is. Wilt u graag aan de slag met een tuin in potten? Lees dan de fiche "tuinieren in potten" (fiches 11 tot 15).

1. AANLEG VAN DE MOESTUIN

1.1. KIES DE BESTE PLEK

Een moestuin legt u het best aan op een zonnige plek, dus liefst gericht op het zuiden of het zuidwesten.

'Zonnig' betekent dat de moestuin minstens 6 uur zon per dag krijgt in de zomer. Met andere woorden: als uw perceel minstens 6 uur zon per dag krijgt omstreeks 21 maart of 21 september (wanneer de dag even lang is als de nacht), dan is dit een goede plek voor een moestuin.

Hoe groot wordt uw moestuin? Dat hangt af van de ruimte die u hebt en de tijd die u eraan kan besteden. U kan beter klein beginnen (op 1 m²) en uw moestuin zo organiseren dat u hem later nog kan uitbreiden, bijvoorbeeld door er een strook gazon bij te nemen.

Verdeel uw moestuin in verschillende percelen van gelijke afmetingen. Dit is belangrijk, omdat u de groenten elk jaar een perceel gaat 'opschuiven'. Deze indeling van de moestuin is dus niet willekeurig, maar noodzakelijk om later vruchtwisseling te kunnen toepassen (zie ook fiche 2 over vruchtwisseling).

Indien u meerdere percelen aanlegt, voorzie dan een paadje van 15 cm breed tussen twee percelen om gemakkelijker te kunnen werken. In een lange tuin is een hoofdpad van 70 cm breed handig om met een kruiwagen te kunnen rondrijden. In een kleine tuin hebt u geen kruiwagen nodig. Als de grond zwaar of nat is, kan u het pad afdekken, bijvoorbeeld met houtsnippers die u regelmatig aanvult. Grind is minder geschikt omdat dit materiaal zich snel verspreidt over de tuin waardoor het pad opnieuw zanderig of modderig wordt.

In de praktijk zou u 1 tot 6 percelen van telkens een vierkante meter kunnen aanleggen. Als u dan later een grotere moestuin wilt en u hebt er genoeg plaats voor, dan kan u nog altijd

uitbreiden (zie de stippellijnen). Leg het hoofdpad indien mogelijk aan de noordkant, zodat de percelen zoveel mogelijk zon krijgen.

In een grote, open tuin is het echt wel nodig de moestuin aan de noord- en oostkant af te schermen. In de stad hoeft dit doorgaans niet omdat de vele muren de gure noorden- en oostenwind breken. Uw tuin is dan beschut tegen de wind.

De zuidkant laat u bij voorkeur helemaal open, om zoveel mogelijk zonlicht toe te laten. Regen en wind die uit het zuiden komen, zijn zelden heel koud.

Als uw tuin vrij open is en blootgesteld aan de wind, kan u een haag of een rij kleinfruitstruiken planten. Een struikenrij doet meer dan de wind tegenhouden: ze biedt ook beschutting en voedsel aan vogels, kleine zoogdieren en insecten. Deze dieren zijn welkom in de moestuin omdat ze allerlei ziekten helpen bestrijden waar uw groenten anders mee te kampen krijgen.

1.2. GRASLAND OMVORMEN TOT EEN MOESTUIN

Vóór de winter

Vat het werk nog voor de winter aan, in oktober of november (wanneer het nog niet vriest), zodat de graszoden de tijd krijgen om te vergaan.

- Maai het gras zo kort mogelijk en gooi het maaisel op de composthoop, of hou het aan de kant om het later als mulch te gebruiken.
- Spit het terrein om. Steek de spade één steek diep in de grond, ongeveer 20 tot 25 cm diep. Draai de steek om, met de graszode naar beneden.
- Verdeel het omgespitte terrein in percelen. Bedek vervolgens de bodem met een laagje plantenmateriaal, zoals hooi, stro, lang gras of andere grasgewassen. Maak de laag minstens een halve centimeter dik, maar zeker niet dikker dan 2 cm. Deze laag wordt 'mulch' genoemd (zie ook fiche 3 over bodemverbetering).
- Uw moestuin is nu winterklaar.

Als u meer geduld dan werkkraft hebt, dan kan u de grond een heel seizoen lang (de hele zomer en winter) bedekken met enkele lagen karton. Leg een gewicht op het karton zodat het niet kan wegwaaien. Door het gebrek aan zonlicht zal het gras vergaan. In de lente verwijdert u het karton dat nog overblijft en kan u meteen aan uw moestuin beginnen. U kunt de grond best 2 tot 3 weken voor het zaaien al blootleggen.

In de lente

Ook als u voor de winter geen voorbereidingen hebt getroffen, kunt u van start gaan in de lente. Maak de grond onkruidvrij en verwijder graszoden. Dit kunt u doen met de hand, een hak of schop. Als alternatief kunt u ook groenten kweken in bakken met teelaarde en meststoffen (zie fiche 12).

1.3. BRAAKLAND OMVORMEN TOT MOESTUIN

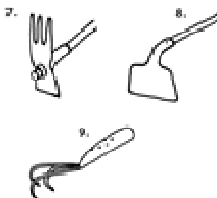
Een stuk tuin waar lang niets in is gedaan, vraagt meer werk. De onbewerkte grond is overwoekerd door wilde planten.

Als uw tuin veel weg heeft van een weide, moet u hem ompitten zoals beschreven in punt 1.2. Groeit er meer onkruid dan gras, verwijder dit dan eerst. Gebruik hiervoor een spitvork (zie fiche 5b over gereedschap). Ga vervolgens te werk zoals hierboven beschreven voor grasland.

2. DE JAARLIJKSE VOORBEREIDING

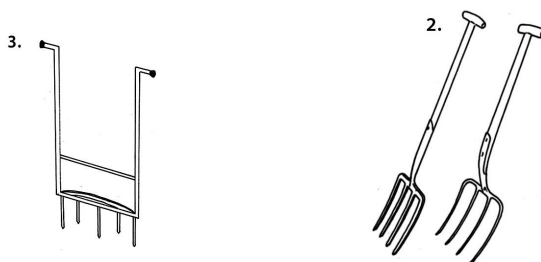
Wanneer de lentezon zich laat zien, is het tijd om aan uw moestuin te beginnen:

- Zaai pas wanneer de grond vrij is van onkruid, goed van structuur en bemest naargelang de gewassen die er zullen groeien.
- Indien u in de winter bodembedekking heeft aangebracht (hooi, stro, bladeren, karton...), verwijdert u die in maart. De bijeengeharkte mulch mag op de composthoop.
- Maak de grond vervolgens onkruidvrij. Dit kunt u doen met de hand, een hak of schoffel.

- Bewerk de percelen waarop u gaat zaaien en woel de grond los (u moet de grond niet volledig ompitten, zo verstoort u niet de volledige micro-bodemstructuur, maar verlucht u wel de bodem) met een spitvork (afbeelding 2) of een woelvork (afbeelding 3). Steek de spitvork of woelvork verticaal in de grond, beweeg een keer naar voor en naar achter (niet verder dan 60 graden) en haal de spitvork uit de grond, schuif 15 à 20 cm op en herhaal dezelfde beweging. Zorg er uiteraard voor dat u niet meer op de grond loopt. Hark de bovenlaag vervolgens goed fijn (zeer belangrijk als de zaden erg klein zijn). Let er ook op dat de grond vrij vlak en egaal ligt.

Dit filmpje toont u hoe u dit doet: <http://www.youtube.com/watch?v=beHsjqBhpPA>

- Na de bewerking verspreidt u een laagje compost van 1 cm over het perceel, die u in de bovenste 5 tot 10 cm inwerkt. Uitzonderingen hierop zijn wortel, ui, erwt, boon, waarvoor geen compost vereist is. Kool, courgette, prei vereisen daarentegen een compostlaag van 3 cm.
- De grond moet twee tot drie weken voor het zaaien al bloot liggen.
- De grond moet ook voldoende droog en warm zijn om te kunnen zaaien. Dit kan u gemakkelijk testen: nadat u over de grond hebt gelopen, mag er geen modder aan uw schoenen kleven. Is dit wel het geval, dan is dat een teken dat de grond nog te nat is, dat hij bijgevolg te weinig lucht bevat en dat hij te koud is om een vlotte kieming mogelijk te maken. Een opgewarmde grond is bevorderlijk voor de kiemvorming.
- Alleen de zon kan de grond opwarmen. Zorg er dus voor dat de zon in het voorjaar goed bij de grond kan.

3. DE BODEM VERRIJKEN

Na een teeltseizoen, is het belangrijk om uw bodem te voeden. Het is aan te raden organische meststoffen te gebruiken die de vruchtbaarheid van de bodem op een ecologische manier verbeteren. Onder organisch materiaal verstaan we het plantaardig en dierlijk materiaal op en in de bodem, zowel levend als afgestorven. Bijvoorbeeld mest of compost die we aan de bodem toevoegen. Toegediend organisch materiaal wordt deels omgezet in voedingsstoffen voor de planten en deels in humus. Humus vormt een gigantisch web dat de bodemdeeltjes bij elkaar houdt en zorgt zo voor een goede bodemstructuur, het houdt voedingsstoffen vast tot het moment dat de plant ze gebruikt en bewaart een voorraad water. De voedingsstoffen komen langzaam vrij, wanneer de plant ze nodig heeft en overschotten blijven voorradig voor later.

Dit in tegenstelling tot kunstmeststof die snel is uitgewerkt en waarvan de overschotten, bijvoorbeeld nitraten, in de diepere lagen van de bodem verdwijnen waar ze het grondwater vervuilen. Voor de plant blijft er dan niets meer over en u moet opnieuw bemesten.

Veel mensen maken hun compost zelf. Maar als u niet beschikt over de mogelijkheid om zelf compost te maken, is het zeer gemakkelijk om er te vinden in Brussel. Elk tuincentrum verkoopt het en indien u de kans heeft om naar het containerpark-Zuid van Net Brussel in Vorst te gaan, kunt u er groene compost, gemaakt van tuinafval dat Net Brussel bij u komt ophalen, kopen:

Gewestelijk Containerpark-Zuid
Net Brussel
Brits Tweedelegerlaan 676
1190 Vorst

